

Scenariusz 2

Temat lekcji: Czy warto być wolontariuszem?

Autor: Aleksandra Rzążewska / Stowarzyszenie Dziennikarzy i Dokumentalistów „Koncentrat”

Grupa docelowa: scenariusz jest przeznaczony dla nauczycieli (WOS-u, wychowawców, szkolnych pedagogów, opiekunów szkolnych kół wolontariatu) pracujących z licealistami; może być realizowany zarówno na godzinach wychowawczych, lekcjach wiedzy o społeczeństwie, jak i na zajęciach dodatkowych (np. przeznaczonych dla szkolnego koła wolontariatu); scenariusz można też wykorzystać w pracy z gimnazjalistami zainteresowanymi tematem (konieczne może się okazać uproszczenie niektórych zagadnień);

Cele lekcji:

- zwiększenie wiedzy uczniów na temat wolontariatu,
- zapoznanie uczniów z podstawowymi korzyściami wynikającymi z zaangażowania się w pracę wolontariacką (korzyści typu win-win),
- wyjaśnienie (na przykładach) jakie mogą być rodzaje wolontariatu,
- rozbudzenie refleksji dotyczącej roli wolontariatu w rozwoju osobistym, a także jego roli w rozwiązywaniu ważnych problemów społecznych,
- ułatwienie budowania własnej motywacji do podjęcia działań wolontarystycznych.

Czas: 1 godzina dydaktyczna (45 minut)

Formy pracy: praca indywidualna lub w grupach, miniwykład, burza mózgów, dyskusja moderowana;

Środki dydaktyczne: wybrane teksty z książki „Od trzeciej strony” (dostępne na: www.odtrzeciejstrony.pl/poczytaj), kolorowe kartki formatu A4, długopisy, flamastry, tablica tradycyjna lub flipchart;

Przebieg zajęć:

1. Czemu tak mało jest wolontariuszy? (10 minut)

- Prowadzący zwraca uwagę uczniów na to, że tylko 18 proc. Polaków angażuje się w wolontariat polegający na wspieraniu organizacji pozarządowych. Włączając w to akcje grup nieformalnych (np. grup sąsiedzkich, kół parafialnych, rad rodziców) uzyskamy wynik 27 proc. Polaków angażujących się nieodpłatnie w jakieś inicjatywy na rzecz innych lub dobra wspólnego. Prowadzący pyta uczniów, co ich zdaniem jest powodem takiego stanu rzeczy, a zgłaszane hipotezy zapisuje na tablicy.
- Prowadzący podsumowuje burzę mózgów, zwracając uwagę na różnorodność powodów, przez które Polacy nie angażują się w wolontariat (brak wiedzy, jak to zrobić, lenistwo, niechęć do podejmowania nowych inicjatyw, stereotypowe postrzeganie wolontariatu).
- Prowadzący wykorzystuje informacje zawarte w rozmowie z socjologiem Piotrem Adamiakiem opublikowanej w książce „Od trzeciej strony” (www.odtrzeciejstrony.pl/poczytaj/gdzie-tam-ja/), by pokazać uczniom, kto najczęściej angażuje się w wolontariat i jakie argumenty przywołują osoby, które tego nie robią.

2. Ćwiczenie: Mocne strony w praktyce (20 minut)

→ Nauczyciel prosi uczniów, by każdy z nich napisał na kartce, czym się pasjonuje i na czym dobrze się zna. Każdy powinien wymienić co najmniej 5 konkretnych aktywności / umiejętności (np. gra na gitarze, jazda na rolkach, robienie zdjęć, rysowanie portretów). Gdy cała grupa wykona tę część zadania, prowadzący prosi, by każdy uczeń wybrał ze swojej listy dwa zainteresowania i zastanowił się, w jakich okolicznościach i z kim mógłby podzielić się swoją wiedzą i umiejętnościami (np. ktoś może chcieć nauczyć grać w szachy dzieciaki przychodzące do świetlicy środowiskowej). Uczniowie mogą nad tym zadaniem pracować pojedynczo albo nauczyciel może pozwolić na przedyskutowanie wątpliwości w kilkusobowych zespołach.

→ Każdy uczeń prezentuje swoje pomysły dotyczące wykorzystania pasji i zainteresowań w pracy wolontarystycznej, a nauczyciel zapisuje je na tablicy.

→ W podsumowaniu ćwiczenia nauczyciel podsuwa dodatkowe pomysły na działania wolontariackie i podkreśla, jak wiele różnych możliwości stoi przed młodymi ludźmi. Dodaje, że warto dzielić się swoimi zasobami, także dlatego, że przynosi to bardzo konkretne korzyści osobiste.

3. Motywacje (10 minut)

→ Nauczyciel przekazuje uczniom wydrukowany tekst „Wolontariat wychodzi na dobre” (www.odtrzecejstrony.pl/poczytaj/wolontariat-wychodzi-na-dobre/) i poleca przejrzenie go. Po kilku minutach proponuje uczniom rozmowę na temat ich własnych motywacji i antycypowanych korzyści, jakie można odnieść z zaangażowania w wolontariat. Ważne jest, by w tej moderowanej rozmowie wprowadzić wątek korzyści związanych z różnymi obszarami funkcjonowania uczniów – sferą edukacyjną, prywatną, rodzinną, a także korzyści, które mogą mieć dla nich znaczenie po wejściu na ścieżkę rozwoju zawodowego.

4. Podsumowanie (5 minut)

→ Nauczyciel podkreśla, że wolontariat przynosi korzyści obu stronom (i osobie, która pomaga i osobie, która ze wsparcia korzysta) i może być ciekawą przygodą, która daje szansę lepszemu poznania siebie. Zachęcając do zaangażowania się w wolontariat, nauczyciel przypomina, że może on mieć charakter krótko- i długofalowy, akcyjny (gdy angażujemy się w jedno ograniczone w czasie wydarzenie), a także mówi o (zapewne niezwykle atrakcyjnym dla młodych ludzi) wolontariacie zagranicznym, związanym z wyjazdami wakacyjnymi. Na koniec zajęć nauczyciel rozdaje uczniom wydrukowany tekst „Jak zostać wolontariuszem” (www.odtrzecejstrony.pl/poczytaj/jak-zostac-wolontariuszem/), który pozwoli im postawić pierwsze kroki na ścieżce bezinteresownego zaangażowania na rzecz innych.